

NOTITS.

Det norske Nobelinstitut har anmodet Redaktionen af Nationaløkonomisk Tidsskrift om at offentliggøre følgende:

Det Norske Nobelinstituts internationale prisopgave.

Det Norske Nobelinstitut opstillet sommeren 1919 en international prisopgave¹⁾ over følgende emne: Der ønskes en Fremstilling av frihandelsbevægelsens historie i det 19de aarhundrede og dens betydning for de internationale fredsbestræbelser. Besvarelserne kunde utarbeides paa ét av de nordiske sprog, eller engelsk, fransk, tysk, og skulde indleveres inden 1ste august 1922, forsynet med motto og ledsaget av lukkede navnesedler. Det præmierte verk vilde bli belønnet med kr. 5 000,00 og det blev derefter Nobelinstitutets eiendom.

Der indkom ialt 9 arbeider fra Europa og Amerika. Til bedømmelsen av arbeiderne blev d'herrer professor, dr. *Thv. Aarum* og Dr. jur. *A. Ræstad* av Nobelinstitutet anmodet om at delta som økonomiske sakkyndige, hvortil de erklærte sig villig. Sammen med dem har Nobelkomitéens sekretær, cand. philol. *Ragnvald Moe* og konsulent i historie ved Nobelinstitutet, docent dr. *J. Worm-Müller* avgit følgende uttalelse:

Av de indleverte 9 arbeider er et par ganske kortfattet og kan ikke komme i alvorlig betragtning; et par maa betegnes som længere avhandlinger over emnet, kun de 3 sidste nedenfor behandlede besvarelser er større verker.

Man finder det unødvendig at gi nærmere redegjørelse for følgende fire besvarelser: 1. med motto: „Der Freiheit entgegen“, en tysk artikel paa 23 sider. 2. „Il n'y a d'utile que ce qui est juste“, en svensk artikel paa 31 sider. 3. Et tysk arbeide med et længere motto: „Wesensgemässes Freihändlertum hat als Hochziel den nationalen Auf-

¹⁾ Se Nationaløkonomisk Tidsskrift 1919, S. 368.

NOTITS.

Det norske Nobelinstitut har anmodet Redaktionen af Nationaløkonomisk Tidsskrift om at offentliggøre følgende:

Det Norske Nobelinstituts internationale prisopgave.

Det Norske Nobelinstitut opstillet sommeren 1919 en international prisopgave¹⁾ over følgende emne: Der ønskes en Fremstilling av frihandelsbevægelsens historie i det 19de aarhundrede og dens betydning for de internationale fredsbestræbelser. Besvarelserne kunde utarbeides paa ét av de nordiske sprog, eller engelsk, fransk, tysk, og skulde indleveres inden 1ste august 1922, forsynet med motto og ledsaget av lukkede navnesedler. Det præmierte verk vilde bli belønnet med kr. 5 000,00 og det blev derefter Nobelinstitutets eiendom.

Der indkom ialt 9 arbeider fra Europa og Amerika. Til bedømmelsen av arbeiderne blev d'herrer professor, dr. *Thv. Aarum* og Dr. jur. *A. Ræstad* av Nobelinstitutet anmodet om at delta som økonomiske sakkyndige, hvortil de erklærte sig villig. Sammen med dem har Nobelkomitéens sekretær, cand. philol. *Ragnvald Moe* og konsulent i historie ved Nobelinstitutet, docent dr. *J. Worm-Müller* avgit følgende uttalelse:

Av de indleverte 9 arbeider er et par ganske kortfattet og kan ikke komme i alvorlig betragtning; et par maa betegnes som længere avhandlinger over emnet, kun de 3 sidste nedenfor behandlede besvarelser er større verker.

Man finder det unødvendig at gi nærmere redegjørelse for følgende fire besvarelser: 1. med motto: „Der Freiheit entgegen“, en tysk artikel paa 23 sider. 2. „Il n'y a d'utile que ce qui est juste“, en svensk artikel paa 31 sider. 3. Et tysk arbeide med et længere motto: „Wesensgemässes Freihändlertum hat als Hochziel den nationalen Auf-

¹⁾ Se Nationaløkonomisk Tidsskrift 1919, S. 368.

stieg von aller Gebundenheit schutzbedürftiger Volkswirtschaft o. s. v.". 4. „Veritas vincit“, en kortere engelsk avhandling. — Disse besvarelser er baade med hensyn til omfang og indhold helt utilfredsstillende.

5. Et arbeide av en navngiven amerikansk forfatter *E. L. W.*, 149 sider med bibliografi, bringer i en række korte kapitler og i populær form en fremstilling av de vigtigere faser av frihandelens historie. Her gjøres imidlertid intet forsøk paa problemstilling; noget videnskapelig grep paa opgaven er ikke merkbart. Det hele arbeide har en rent generel karakter. I et par kapitler behandles fredsforeningernes og fredssakens vekst i almindelighet, særlig i Amerika og England; men disse kapitler kunde staa i en almindelig populær fremstilling af fredssakens historie. Det synspunkt som opgaven kræver, nemlig forbindelsen mellem frihandelsprincippet og fredsideerne i det 19de aarhundrede, synes ikke at være gaat op for forfatteren. Arbeidet maa saaledes betragtes som ganske ufyldestgjørende.

6. Et tysk skrift av en navngiven tysk forfatter *A. W.*, 106 sider. Forfatteren dokumenterer sig som en videnskapelig skoleret mand. Han har en rigtig følelse av de problemer som opgaven reiser, og gjør ogsaa forsøk paa at trænge bak de gjængse forestillinger. Han ser opgaven historisk-filosofisk an, vil søke vekselvirkningen mellem de politisk-økonomiske og aandelige strømninger, som liberalismen og kosmopolitismen, og idéernes skjæbne i den praktiske politik i det 19de aarhundrede. Han bestræber sig i dette øiemed at klargjøre og avgrænse begreperne; men gaar rigtignok for langt i denne retning, idet det filosofiske synspunkt trenger sig for meget frem paa bekostning av den politisk-økonomiske behandling, opgaven nødvendig maa kræve. Arbeidet kan ved sin kortfattetethet ikke gi et adæquat uttryk for forfatterens vide synspunkt. Noget virkelig videnskapelig historisk bidrag i emnet er her ikke ydet, men vel en interessant skitse til et fremtidigt verk.

Tilbake staar da 3 mere videnskapelig anlagte arbeider, to større, ét fransk og ét tysk, samt et noget mindre paa engelsk.

7. „Pax hominibus bonae voluntatis“, et fransk verk paa 583 sider.

I denne besvarelse er der nedlagt et betydelig arbeide. Forfatteren har et temmelig omfattende kjendskap til litteraturen, uten at han dog har tyet til før uutnyttede kilder. Der er heller ikke skapt en selvstændig og ny behandling av opgaven. Forfatteren er helt igjennem en økonomisk historiker. Han har i høiere grad end den nedenfor omtalte tyske forfatter syn

for de store grundlinjer i bevægelsen. Han gaar dog ubetinget baade for langt tilbage og for langt frem. Næsten en tredjedel av verket anvendes til fremstillingen av handelens historie fra oldtiden, gennem middelalderen og den nyere tid indtil slutten av det 18de aarhundrede; omkring 100 sider gaar tilslut med til en redegjørelse for den nyeste handelspolitik, herunder ogsaa den økonomiske kamp under og efter verdenskrigen. Det meste af dette maa imidlertid siges at ligge utenfor opgaven. Mere end en besvarelse av opgaven kan forfatteren kanske siges at ha leveret en almindelig fremstilling av den internationale handels historie. Som saadan har hans verk fortjeneste, ikke mindst ved sin litterære form. I denne henseende staar besvarelsen kanske høiest av de indleverte arbeider. Fremstillingen er klar og læselig, dog mindre dyptgaaende eller original.

Nogen synderlig interesse for den anden side ved opgaven, frihandelens betydning for fredsbevægelsen, viser forfatteren ikke. Paa de steder, hvor forfatteren behandler dette forhold, sker det i organisk forbindelse med fremstillingen av frihandelsbevægelsens forløp; hvad der paa én maate kan siges at være en fordel. Men spørsmålet vies ikke nogen selvstændig plads, behandlingen faar en noget episodisk karakter, om nogen undersøkelse av forholdet er der følgelig heller ikke tale. Dette fortjenstfulde arbeide byder saaledes ikke en tilfredsstillende løsning av opgaven.

8. „Free trade the great Peacemaker“, et tysk verk paa 614 sider.

Dette utførlige arbeide er delt i tre bøker, én kortere av rent teoretisk karakter, hvori forfatteren drøfter frihandelsprincipets berettigelse og gjennomførlighet. Denne del lider dog derunder, at den er for abstrakt og absolut holdt, og reducerer sig i grunden til ét i en række satser formuleret resumé av den ældre liberalismens lære. 2den bok, som utgjør verkets hoveddel, fremstiller frihandelsbevægelsens historie i det 19de aarhundrede; tilslut behandles i den korte 3dje bok frihandelens forhold til fredsbevægelsen.

Der er uden tvil nedlagt meget arbeide paa denne besvarelses historiske del. Forfatteren har benyttet en hel del, ialfald ældre, fransk og tysk litteratur i emnet, men har dog ikke draget frem noget nyt stof. Han driver sin dokumentation unødig vidt; noget trøttende virker de idelige henvisninger hele verket igjennem til tidsskriftet *Journal des économistes*, som neppe kan gjøre synderlig praktisk nytte. En

stor svakhet ved verket er det, at forfatteren, uvisst av hvilke grunde, ikke har benyttet engelsk litteratur. Der hvor han behandler frihandelen og fredssaken i England, dét land som ubetinget har den største betydning for det foreliggende emne, henviser han kun til de faa eksisterende franske oversættelser av engelsk litteratur. Den historiske fremstilling er meget detaljeret, men i det hele sterkt opstykket, fyldt med tekniske detaljer og lider under mangel paa samlende grundlinjer. Forfatteren opererer meget, og det ikke alene i den principielle del med den filosofiske formulering av begrepene. Til gjengjæld savner man et sundt politisk-økonomisk grep paa emnet.

Den del som skal fremstille frihandelsbevægelsens forhold til den internationale fredsbevægelse er utilfredsstillende. Paa grundlag av et par citater fra *Cobden* og andre pacifistiske frihandelsmænd, oppstiller forfatteren som aksiomer, at det frie handelssamkvem mellem nationerne er en nødvendig betingelse for verdensfreden, og omvendt, at freden er nødvendig for handelen. Disse grundsætninger undersøker han ikke nærmere. Hans væsentlige opgave blir da at paavise den befatning som de ledende frihandelsmænd har hat med fredssaken. Han synes at gaa ut fra, at Nobelinstituttet har oppstillet et program, som det da er opgaven at bevise ved eksempler. Nogen historisk undersøkelse av forholdet mellem de nævnte strømninger, den politisk-økonomiske og den ideelle, har forfatteren ikke leveret. Tiltrods for at det store verk i mange henseender er et fortjensfuldt arbeide, som maa ha kostet sin forfatter megen møie, saa finder man saaledes dog ikke at kunne anbefale det til prisen.

9. Engelsk besvarelse paa 216 sider, med motto: „εχθίστη οδυνη πολλὰ φρονέοντα μεδέσας κρατέειν“.

Denne besvarelse er kortere end de to foregaaende og anderledes anlagt, baade med hensyn til form som indhold. Istedetfor at gi en detaljeret historisk fremstilling av frihandelsbevægelsens ydre forløp, forsøker forfatteren at forfølge aarsakssammenhængen mellem frihandels- og beskyttelsesprinsipperne paa den ene side og fred eller krig paa den anden side. Han mener, at der ikke er nogen uundgaaelig forbindelse hverken positiv eller negativ mellem frihandel og fred. Han har derfor, som han siger, villet stille sig den mere beskedne opgave at undersøke de tilfælde, hvor den internationale handel mer eller mindre kan siges at ha staat i forbindelse med spørsmålet krig eller fred. Gjennem en analytisk, ræsonnerende fremstilling søker han videre at paavise, hvilke virkninger disse

bevægelser har hat paa folkenes samkvem, og paa grundlag av de resultater han herved vinder, søker han da at vise, under hvilke forutsætninger en frihandelspolitik maa antas at befordre det fredelige samkvem mellem nationerne.

Forfatteren har herved foretat en begrænsning av opgaven. I sin rosværdige bestræbelse paa at frigøre sig for ethvert forutfattet, doktrinært syn paa de historiske fænomener, er han til en viss grad kommet til at se vel forsigtig paa dem, og billedet av idéstrømningernes historiske forløp er derfor ikke blit helt fuldstændig. Meget vilde kanskje være vundet, om han hadde tat opgaven historisk bredere op. Det er kun de viktigere faser han tar op til behandling; til sin dokumentation medtar han bare de viktigste data. Hans kilder er sekundære; nogen utforskning av kildestoffet foreligger saaledes ikke.

Selv ikke dette, baade fra indholdets og formens side, i mange henseender førstjenstfulde, selvstændige, og ofte aandfulde verk, kan derfor betragtes som en helt tilfredsstillende løsning av opgaven. Man har saaledes fundet ikke at kunne gi nogen besvarelse den opstillede pris, og navnesedlerne er derfor ikke blit aapnet.

Dog den sidst behandlede engelske besvarelse er paa mange maater et saa selvstændig og fortjenstfuldt arbeide, at man anbefaler det til utgivelse i det Norske Nobelinstituts serie „Publications“.